

Anton Josipović

00:06

Gordana: Za početak molila bih Vas da se kratko predstavite, ime i prezime, gdje ste i kada rođeni, šta ste po zanimanju?

00:20

Anton: 22. 10. '61 u Banjaluci. Završio Srednju tehničku školu, počeo se poslije toga baviti sportom, Akademiju pedagošku završio, al' nikad nisam radio ni u čemu, jer nije me to interesiralo, imao sam ozbiljnijih poslova što se tiče sporta, dobro mi je iš'o sport, pa nisam ovo.

00:50

Gordana: Ime?

00:51

Anton: Molim?

00:52

Gordana: Ime Vaše?

00:53

Anton: Pa znaš valjda ime. Anton Josipović, Banjaluka. Na svu sreću, rođen sam ovdje pa sam proš'o sve te bolesti.

01:12

Gordana: Ante, možete li nešto na početku ovog razgovora da nam kažete o Vašoj porodičnoj historiji, odakle su vaši roditelji, gdje su se upoznali, čime su se oni bavili?

01:24

Anton: Moji roditelji su sa brda što se zove Petrićevac, to je naselje kraj Banjaluke. Tu sam živio kao mali do sedme godine u seoskoj kući. To je bila seoska idila, bilo nam lijepo, blizu grad, možeš doći i pješke. Pa se onda preselili u jedno to radničko naselje Lauš se zove, a to je bilo bože sačuvaj što se tiče naroda, jer je to bilo miješano, starosjedioci su se još iz Drugog svjetskog rata odatle iseljavali, pa su doseljavali ovi novi, što ih mi zovemo „kulovi“. I onda se

u toj nesreći dešavalo da kao mlad, kao dijete doživiš nepravde, doživiš svašta ono, pa se onda pođeš po školi... Uvijek je bilo pomalo, ja sam bio nestašan strašno i nisam podnosio niko da me ponizi i niko da me dira, niko da mi klepku opali. I tako sam poš'o trenirati taj boks, da se malo spasim od tih uličara.

02:49

Gordana: Danas, sa ove vremenske distance, a eto prošlo je od početka rata trideset i dvije godine, kakav je život bio u Banjaluci prije rata? Kako je izgledao svakodnevni život u gradu?

03:08

Anton: Pa tih eto.. Ja sam im'o baš tu ranu mladost u nekom periodu od Drugog svjetskog rata, kad je prošlo 30 godina. Znači od Drugog svjetskog rata 30 godina, '77. godina, ja se odlično sjećam bio sam omladinac, pionir, što se kaže Titov. Al' se znalo ko šta radi, bilo je nekog reda, već se uspostavila neka hijerarhija, tako da sam već kao mlad vidio kako se u klubovima upravlja, kako se radi u gradu i šta ja znam. Banjaluka je bio lijep grad , ja sam ost'o vezan za Banjaluku i vratio sam se u Banjaluku čim sam mog'o, čim sam stig'o poslije ovog rata. Imam osjećaj da je bilo sigurnije i stabilnije puno, nego sad u isto to vrijeme od ovog rada. Znači da su ti ljudi koje mi sad svi ponižavamo i Tita i te partije i ovo i ono, ipak su ozbiljnije radili svoj pos'o i znalo se ko šta radi i kad je nešto ovako... Ja znam samo kroz sport šta se dešavalo. Kad nešto dođe, kad nešto zapne ovo-ono, taj problem se vrlo brzo riješi.

04:28

Gordana: Ante, Vi spominjete sport, al' izbjegavate da kažete suštinu. Dakle, bavili ste se boksom, bili ste reprezentativac Jugoslavije, evropski šampion...

04:49

Anton: I svjetski.

04:50

Gordana: I svjetski šampion, olimpijac, medalje zlatne... Jedna sjajna uspješna sportska karijera.

05:00

Anton: Sve je bilo sjajno do '91. Kažem '91. sam im'o 30 godina i nije mi treb'o rat ni sa kim, nije mi trebala mržnja ni prema kome, nije mi trebalo. Lijepo sam

živio. Naime, u to vrijeme ja sam recimo imao ponudu od Amerikanaca „evo ti milion dolara i ostani u Americi.“ Ja to nisam htio, tih 80-tih godina. Dođe Don Kejli i kaže evo ti milion dolara, ostani ovdje, budi, radi ono što ti kažem i bićeš prvak svijeta i zaradićeš još pet miliona i on to tebi ispriča sve u pet minuta. Ja se samo okrenem i kažem da mi ne treba i vratim se kući. Odnosno vol’li smo taj svoj mali mir koji smo imali ovdje, taj svoj jendostavni lijepi život. A onda sam ja tad im’o u mozgu, hajde proći ću malo još, jedno pet-šest godina ćemo živi’t ovako pa ću ja to napraviti jednog dana kad dođe vrijeme i onda su došle 90-te i nisam mog’o to napravit’. Tako da sam profulo što se tiče te velike karijere i velikih para i šta ja znam, a nudili su mi, nije da nisu. Onda su došla stradanja.

06:11

Gordana: Jeste li Ante mogli živjeti od boksa?

06: 13

Anton: Jesam! Ja sam živio odlično. Mog’o sam imat’ svoj stan, mog’o sam imat’ svoj auto dobar da vozim, mog’o sam se lijepo obuć’ i da se izađe i da se provede nešto slobodno. Nama tad nije više ni trebalo, u to vrijeme. Šta nam je trebalo? Eto i ti si tad bila mlada. Šta ti je trebalo više da imaš, neka dobra kola da možeš otić’ negdje na put, ovo ono i da imaš gdje živ’it... Ja sam to sa sportom sve imao, 100 posto bez ikakvog rizika i razmišljanja.

06:47

Gordana: Banjaluka do te ’91, ’92. godine, kada se sad osvrnete na to, koja su mjesta bila koja ste... Koja su nekako važna Vama bila za izlaženje?

07:02

Anton: Pa dobro...

07:04

Gordana: Za druženje? Mislim šta je tu u Banjaluci bilo...

07:06

Anton: Moje djetinjstvo počinje od onoga prvog korza ispred pošte i parka što se hodalo. Tad sam išao sa starijima, trčao za njima da vidim što oni to izlaze naveče. To se bilo ono šetalo, pa... Pa onda dođe Gospodska ulica, pa mali prakić pa Zanatski centar, pa onda pođu kafići. I ’fala bogu eto ima i dan-danas

puno takvih lijepih mjesta, al' nema naroda, nema one mase, nema onog srednjeg staleža da svi izađu i da svi imaju otprilike isto i da se zna gdje koja grupa. Ja i dan-danas znam ko je gdje staj'o u Gospodskoj, poslije zemljotrsa kad su one nadstrašnice bile, konstrukcije one, pa se zna točno gdje je koja grupa. Ja i dan-danas uvijek isto šetam, istim putevima kojima sam šet'o i poslije zemljotresa. Jer krenem sa Lauša, pa dođemo kraj Gimnazije. U Gimnaziji se vež napravilo da ima tamo one grupe što sviraju španske, jedni meksičke, jedni naše i tako to. Od gitara, kakve su to normalne, lijepe zabave bile. Sad to niko više ne radi.

08:20

Gordana: Kakvi su odnosi bili među ljudima, generalno i da li se uopšte moglo govoriti da je bilo nešto posebno između pripadnika različitih nacija, da li ste uopšte o tome razmišljali ono ko je Hrvat, Srbin, musliman?

08:44

Anton: Ja to nisam tako razmišljao, ja nisam dozvolio nikad da neko razmišlja o... Nisam veliki vjernik, te crkvene manifestacije sam obilazio samo tek tol'ko da se nešto provedemo, da se nešto pojede, popije, il' te slave i šta ja znam... Meni je to sve isto i dan-danas mi je to tako. Nisam previše opsjednut vjerom. Vjera, ako ima Bog, postoji neka sila i ja to kroz prirodu gledam. A bilo je, recimo pokoškamo se mi između sebe, pa je bilo nekad neko više: „Je*em ti mater šokačku!“ Neko ustašku, neko srpsku. Al' to se završavalo sve na tome. Znači moglo se u kafani to porječkat' vi ovo, vi ovo. Međutim, nije išlo previše u detalje, da se sad to nešto raspreda ko je i šta bio. Normalno, bojali se zakona, nije se dozvoljavalo vrijeđanje, kao što se sad vrijeđa. Ja znam da si mog'o... Bio je taj verbalni delikt, pa onda kaže... Ja bi' ga i sad uveo. Ja bi' i sad taj verbalni delikt uveo jer ko si ti da ti kažeš ovi ne valjaju? Mislim, ko smo, šta smo? Ko smo mi da mi sad kažemo ne valjaju Srbi, ne valjaju muslimani, Hrvatima ne valjaju ni jedni ni drugi, Srbima ne valjaju ovi... I onda pojedinci koji su nedovoljno obrazovani, koji nisu ništa prož'vli, koji nisu navikli da se druže.

10:31

Anton: Ja sam iš'o svagdje po toj bivšoj Jugoslaviji, proput' o sam Evropu, proputov' o sam svijet i nigdje to nema k'o sad što se radi. Nigdje to nije bilo, zna se dokle se može. Jedni druge vrijeđat' ne mogu, zbog tog' je sve... Kod nas ja mislim da su svi problemi zbog toga i došli. Zbog vrijeđanja. E onda se poslije pojavi novac, pa se pojavi interes, pa se pojavi šta ja znam neki viši cilj. Svi

imaju neki viši cilj. Kakav više cilj? Pa najviši cilj je da se lijepo živi i da svi živimo jedni pored drugih. Kod nas se mora... To je ta koža, kako se kaže, tigrova koža, leopardova koža Bosne i Hercegovine. To moraš živ'it, jedni s drugima moramo živ'it bolan. Nema tu da se sad jedni izdvoje i da su samo jedni valjani.

11:26

Gordana: Pod zastavom Jugoslavije, sa grbom Jugoslavije na srcu, u dresu bavili ste se sportom, osvojili ste velika priznanja. Kakva je Jugoslavija bila tih godina, tih 80-tih, možda druge polovine 80-tih?

11:46

Anton: Ja se sjećam '81. ja mislim, sjećam se dobro kad su počeli prvi ti veliki nemiri u toj bivšoj Jugoslaviji. Odnosno Albanici su se dole digli na neke proteste i to je bilo strašno. Mi smo bili... Banjaluka je bila prva ekipa sportska koja je poslije tih protesta u Prištini gostovala dole. Mi smo boksalci i tad sam vidio bilo je puno policije, iz čitave bivše Jugoslavije, policajci dole odvedeni da sve to razbijaju. I sad ja sam sreo tu iz Banjaluke par ovih policajaca iz te moje generacije i kažem šta vi radite ovdje. Pa kaže: „Moramo mi to dotjerati, do zadnjeg se mora napraviti, da se pročisti da se ne dešava dalje.“ I tadašnja država je to tako i radila. Neko je doživio nepravdu i nije mog'o doć' do pravde, nije to nikad bilo da svi dođu do pravde, al' uglavnom većina je u toj, ne gledajući koji su koji, većina je u toj državi ipak živ'la u jednoj normali, većina ljudi je živ'la bez mržnje, jer je to već polako, to nešto na nacionalnoj, rasnoj liniji kod nas se zabranjivalo. Ja bi' to uveo i dan-danas.

13:27

Gordana: Da li ste primjećivali, kada govorimo o kasnim osamdesetim godinama, možda drugoj polovini ili kasnim osamdesetim, da se nešto ozbiljno dešava u Juglaviji, referirali ste se maloprije na Kosovo...

13:42

Anton: Počelo je.

13:44

Gordana: I da li je zapravo, da li ste tad mogli pretpostaviti da će doći do ratova, do izbijanja sukoba, krvavog raspada jedne države?

13:50

Anton: Ne! Normalni ljudi nisu osjećali rat. Devedesete godine kad je počelo to višestranačje, pa se onda pojavio taj Marković u Beogradu, ja sam mislio da taj čovjek ima... Jedino sam njega sluš'o poslije Tita. Jedini mi je on bio interesantan od tih svih. Deset godina te neke politike, apsolutno me nisu interesovali, ni gradonačelnik, ni ovaj, ni onaj, premijer, predsjednik... Apsolutno me nije nijedan interesov'o dok se nije pojavio Ante Marković. Kad se pojavio on sa tom nekom svojom platformom, meni se to dopalo. I onda se kren'lo u to višestanačje. Nisam ja '90. ni '91. osjeć'o da se to ne može završiti. Međutim već krajem '91. sam otiš'o u Švicarsku da boksam jedan meč i ovdje su počeli nemiri. Ja sam bio taj „Hej Slaveni!“ još uvijek. Nisam bio ekstreman ni Hrvat, ni Srbin ni Bosanac, ni Jugosloven nisam bio tol'ko ekstreman, al' sam '91. počeo polako strahovat' da se to ne uruši. Jer ako se uruši, gdje ćemo, šta ćemo?

15:15

Anton: Urušilo se i bilo je što je bilo. Mene da se pitalo ja bi' napravio vojni udar, to sam pit'o poslije i tog Markovića Antu, pred smrt samu sam ga sreo u Sarajevu i sjeli smo malo da se družimo. Reko družu Markoviću, ja sam njega zvao tako pošto sam bio taj komunista, je l' moralo biti to? I on mi kaže ovako, ovim riječima: „Tebi ću reć' zato što si ti dobar dečko i nisi se puno prevrt'o. Jest, moralo je bit'. Morao je bit' rat, morala se Jugoslavija raspasti. Nije to stvar nas bila, nije to bila stvar ni mržnje ni netrpeljivosti, nego je bila stvar pohlepe i pljačke, prva stvar. Druga stvar bila je izdaja i od Evrope i od Amerike.“ Rek'o mi je čovjek ovako: „Treb'o sam tad dvije milijarde dolara da rekonstruišem privredu, da napravim državu pravu, funkcionalnu i da uđemo u Evropu. I prevarili su me! I Amerikanci, i Englezi, i Francuzi i čitava Evropa, čitav Zapad. Niko me nije ispoštov'o i onda se počelo rasipati.“

16:27

Gordana: Kad ste postali svjesni da je rat neizbježan? Nakon Vukovara, prije Vukovara, nakon odvajanja Slovenije?

16:39

Anton: Eto baš se sjećam, boks'o sam svoj zadnji meč u Novom Sadu u Jugoslaviji, krajem '91, jesen '91. i vrać'o sam se ovamo preko Slavonije, preko Vukovara, ima onaj neki prelaz kod Bačke Topole i vidio sam kad sam se vrać'o otud, naveče sam se vrać'o, zaustavile su me neke paravojne formacije

Hrvatske i onda mi traže papire. Ko ste vi, šta ste vi? Jeste li vi carina il' ste policija? „Ne, ne“, kaže „Mi smo šefovi svega“. Pa 'ajd dobro. Sa mnom je bilo još troje ljudi u autu. Pa reko ja ne dajem dokumenta, nije ovo granica, nije... Ja ne dajem civilima, polucivilima, jeste li vojska il' ste policija, odlučite se... Pa kaže:“Ti još malo pa ne's ovuda smjet' ni hodat', jer ako budeš svir'o tu himnu 'Hej Sloveni', više po ovoj državi ne's hodat'“. I onda ja vidim da je to već preozbiljno i ne treba se ni svađat', ćao, doviđenja. I znači tad sam osjetio da su Hrvati stvarno odlučili da ispoštuju te Tuđmanove ideje koje je on napravio i tad mi je bilo sve jasno, da ja se moram opredjeljivat', a ja nisam baš nešto bio spreman da se opredjeljujem, nit' sam ja veliki Hrvat bio, nit' sam veliki Srbin, nit' veliki Bosanac, ja sam mislio da će s moć' živ'ti i bez toga, međutim nije moglo.

18:37

Gordana: Trideset Vam je godina, najednom postajete svjesni da više ništa nije kako je bilo...

18:46

Anton: Ništa više.

18:47

Gordana: Koji su tad, u tom momentu, dominantni neki strahovi o kojima razmišljate, da li je to život, egzistencija, porodica, brige mislim?

18:56

Anton: Poslije tog meča sam otiš'o u Švicarsku i to je bila već '92. godina i ja se iz Švicarske više nisam htio vratiti ovamo, bio sam u Sankt Galenu, na toj regiji i ja se više nisam htio vratit' jer je moj, ja sam im'o jedan stan ovdje, tamo malo dalje i moj brat je bio kod mene u tom stanu stariji i odjednom su došle ovdje isto tako neke paravojne formacije, neki parapolicajci, banda koju je trebalo pobit'! Za to ja sam isključiv. Ja samatram da je sve to što je bilo 'para', da l' parapolicija, da l' paravojska to je sve trebalo pobit', to je bila mala grupa ljudi koja se trebala očistit' da bi ostali nastavili živ'it dalje. Međutim, svi visoki oficiri, svi policajci su se priklon'li tome iz interesa. Počeli su nešto muljat', počeli su mešetarit' i mi smo odjednom, čitava ta Jugoslavija tada se pretvorila u neku poludržavu. I čitava ta Jugoslviija se napravila tako da svako na svom terenu nešto mulja, da nešto švercuje, da nešto profitira i da se ne razmišlja o budućnosti.

20:15

Gordana: Znači Vi koncem '91. godine odmah odlazite u Švicarsku, pretpostavljam da je turnir bio?

20:21

Anton: Jest' trebo sam jedan meč da odboksam tamo u Sankt Galenu i onda sam odjednom... Kažem brat mi moj javlja iz Banjaluke stariji, pametniji, kao traže te ovi rekli da si otiš'o u ustaše. Kak'e ja ustaše, ja u Švicarskoj, ja u Sankt Galenu, al' eto, odma' je neko tu, neko od ljudi koje sam ja poznav'o, Momo Joksimović recimo... Momo Joksimović sad priča priču da sam ja u ustašama, a ja u Sankt Galenu, tamo treniram, tučem se sa crncima. Al' ne možeš ti... To treba imenovat', to treba jednog dana da se zna ko je ko. Ja sam se vratio ovdje, im'o sam problema, napatio sam se, ja živim boemski u zadnje vrijeme, mene ne interesira puno, ali svi ti koji su tad bili ekstremi, pa su bili ekstemni Srbi, ekstemni Hrvati, svi su me hapsili, pa čak i muslimani. Čak su me i oni hvatali da, da... Međutim, ja sam rek'o ja ću se vratiti, ja ću biti ovdje, vi nećete. Tak'i sad ovdje nemaju mjesta. Sad se narod malo promijenio pa se zna ko je šta radio. Znači sa mnom nacionalisti, profiteri, kriminalci ne mogu, odnosno ja neću sa njima.

21:44

Gordana: Ante, kad ste napuštali Banjaluku, u stvari niste napuštali, vi ste prosto otišli zbog posla, da li je u gradu već bujao nacionalizam?

21:55

Anton: Jeste! Počelo se to probirat', ma to je sve u dva-tri mjeseca se izdešavalo. Kažu kad je počeo ozbiljan rat u Hrvatskoj... Ja sam poslije sve to... I te ljude koji su recimo ratovali u Vukovaru u Hrvatskoj. Jedne prilike '92. sam došao na odmor, tamo sam išao u Istru, negdje u Poreč, Rovinj. Odavd'e se moja prva žena i dijete pokupili i došli u Švicarsku, pa smo mi onda eto... Imali smo nešto i para da se moglo živ'it. Došao sam '92. u Zagreb, Vukovar je već završeno, desilo se to što se desilo. Ne ulazim u detalje. Ali ja dolazim u hotel u Zagrebu i u hotel mi dolazi vojna policija i hapsi me. Ne hapse me nego privode me na ozbiljan razgovor. Kakav ozbiljan razgovor? „Pa eto ti bi mog'o u gardu, ti bi mog'o bit' malo... Ti nama trebaš, znamo mi da si ti bio Jugosloven.“ Pa reko i vi ste bili Jugosloveni, vi ste bili svi ili vojna lica ili policajci. Odma' se oni

naljute. Onda kaže: „Ne bi ti mor'o ratovat' mi bi tebe iskoristili da ti budeš u toj nekoj pratnji predsjednikovoj.“ Ja kažem ne! Ja sam glas'o protiv toga, ja sam glas'o protiv njega, ja sam glas'o protiv nacionalnih stranaka i ja nikad neću moći biti to. Jednog momenta u tom razgovoru, to je onaj general jedan što je tamo bio šef toga svega u Hrvatskoj, vode jednog čovjeka iz Vukovara koji je bio zapovjednik Vukovara zove se Mile Dedaković Jastreb, ubili ga, krvav je sav. Hrvat koji je branio Vukovar, ide, nose ga dva policajca vojna, on je sav izmasakriran. Pitam ja šta ste napravili ovome, Jastreb se zvao, šta ste Jastrebu napravili? Pa kaže: „Ukr'o neke pare, pronevjerio.“ Pa ljudi moji stavljate ga da je heroj po štampi, a onda hoćete da ga ubijete zbog para. Znači, sve se kroz to vrt'lo. I onda sam ja rek'o, ja sad u ovu državu neću više dolaziti ni na more, ni na ljetovanje, sačekacu da prođe.

24:27

Gordana: Ante, Banjaluka prije nego što ste to otišli, jesu li se vaši prijatelji, evo spominjali smo Momu Joksimovića o kojem nije vrijedno uopće da razgovaramo...

24:36

Anton: Nije, nije vrijedan.

24:37

Gordana: Al' općenito vaše komšije, ljudi s kojima ste do tada pili kavu, izlazili, Srbi... Da li su se počeli drugačije ponašati?

24:51

Anton: Jedni jesu, jedni nisu. Pola-pola. Pola ljudi se normalno ponašalo koje ja znam i ja sam se tamo družio dok sam bio u Švicarskoj sa svima, poslije toga sam bio u Beču jedan period i tamo sam se družio sa svima i najnormalnije je bilo da jedni drugima pomažu, bilo je divnih ljudi pola-pola. Ja sam to sjećam se dobro, Marjan Beneš je doš'o '95, bio čitav rat ovdje. Tuk'o se on sa tim ekstemima, on je Jugosloven isto bio onako predani. I onda je doš'o u Hrvatsku i ja ga pitam Marjane kako si? Pa kaže: „Pola ljudi su divni, pola ljudi su fer, korektni, sramota ih što jedna grupa ekstremno se ponašala, a pola ljudi okrene glavu pa pobjegnu“. I tako je to bilo i u Hrvatskoj slično. Pola ljudi su bili dobri ljudi, normalni ljudi, a jedan drugi dio koji je zagrižen u taj nacionalizam, fašizam i šta ja znam, kleronacionalizam, ja više ne znam šta sve nije bilo ovdje. Al' ja sam im'o običaj reć' ljudi sačekajte jednog dana ćete se svi stid'it toga što

pričate sad, ako ste ekstemni, ako nekog mrzite, ako nekog... I došlo je i to, ima ih sad koji se stide. Ja znam puno ljudi svagdje, imaš u Beogradu puno ljudi koji se stide onoga što se radilo za vrijeme rata. Imaš u Beogradu sad puno ljudi koji se stide šta im radi ovaj što im pravi probleme.

26:40

Gordana: U momentu kad ste u Sankt Galenu, brat vam je još u Banjaluci , ali su Vam i roditelji u Banjaluci, u tom trenutku supruga je sa djetetom...

26:49

Anton: Supruga je bila sa mnom, dva brata su mi ostali tu, majka mi je ostala tu, a otac mi je rano umro, ja sam vrlo rano osta'o bez oca.

26:59

Gordana: Do kad su oni ostali? Da li su izbačeni...

27:02

Anton: Ostali su do '92, jednostavno dobili su i otkaze, jednostavno su svi ostali ono bez ikakve nade da će moć' nešto raditi, da će moć' od nečega živ'it ovo ono, onda sam ja... Kažem kad su počeli moju kuću obilaziti ti, da l' su to bili policajci, da l' vojni, da l' ovi, da l' oni, ja ne znam. Kažem ja sam se malo istic'o, pa su odmah mene svrstali tamo gdje njima odgovara. Da budem ustaša, da budem ekstrem, a ja to nisam. Al' su se preko mojih leđa tako pisale priče, u svim tim medijima tadašnjim. Sjećam se dobro, lijepo sam rek'o i toj braći i toj majci da skupe to što imaju, zapakujte u te vreće, kese, cegere, šta se nosilo... Zapakujte šta imate i dođite ovamo u Evropu pa ćemo negdje živ'it i sačekat' dok se to završi. 'fala bogu živi su svi, izašli su, nisu imali nekih ogromnih problema, bilo je opet kažem ljudi koji su htjeli...

28:23

Gordana: Pomoći.

28:24

Anton: Pomoći. Dan-danas imam jednog brata, najstariji mi je brat u Rijeci, živi korektno, živi normalno svoj život i dobro mu je, nije mu loše, imam srednjeg brata, on je u Americi i on dobro živi i njegova je familija zbrinuta. Tako da, manje-više onaj ko ima želju i ko ima volju taj se može zbrinuti i u Hrvatskoj kad je, taj se može zbrinuti i u Americi i u Evropi i bilo gdje. Ovdje se mogu zbrinut'

samo ovi ratni profiteri i razbojnici. Tako da ja razumijem i ovdje neke stvari koje se dešavaju. Demokratija dolazi polako, te stvari ne mogu brzo. Međutim, ne razumijem da traje sad, šta ja znam, još uvijek pljačka. Ovo je sve još uvijek pljačka! E to ne razumijem. Tu je malo Evropa kriva, oni tu šalju svoje ljude koji tu profitiraju, koji dobro žive. Ja sam 100 puta rek'o, već 15 godina ja to govorim. Pa šta fali onom visokom predstavniku kad dođe u Sarajevo? Ma njemu svi ovako nose na tacni, svi mu nude ovo, svi mu nude ono i normalno je da je njima u interesu da ostanu što duže. On dođe tu dovode mu trebe, on ide na ručak gdje hoće, dobru platu, on zaradi 50.000 mjesečno ovaj visoki predstavnik. On 50.000 uzma i njemu je to bolje jer tamo ga niko ne podmićuje u Njemačkoj, u Austriji, odakle da je došao. Niko mu ne smije tamo gurnut', a ovdje svi guraju, te trebe, te ovo, te ono i normalno da mu je dobro. I normalno je da je status quo dobar svima.

30:16

Gordana: Iako niste bili u Banjaluci pretpostavljam da je do Vas brzo dospijela vijest o rušenju Ferhadije.

30:23

Anton: Da!

30:24

Gordana: Kako ste se tad osjećali?

30:26

Anton: Bio sam tad u Sankt Galenu. Pa znaš kako sam se osjeć'o... Jedinu fotografiju koju imam od dede mog, po kom se ja zovem Ante, je fotografija iz vremena Drugog svjetskog rata kad je on uslikan pred Ferhadijom gdje doš'o sa nekim onim rancem da valjda kupi hranu il' nešto što je trebalo, soli, ulja. Jedinu sam njegovu fotografiju im'o, poslije su ga ubili Njemci na oslobođenju Banjaluke. Jedinu njegovu fotografiju imam, a kraj Ferhadije sam iš'o sa Lauša jer nije bilo Bulevara, pa sam iš'o pješke uvijek, morali smo ić' onom ulicom od Arnaudije do Ferhadije, ona popločana što je bila. To mi je ostalo u djetinjstvu. Za mene je Ferhadija spomenik kulture koji se ne smije dirat' normalno. Za mene je i ta crkva pravoslavna što su je ustaše srušile, nemam ništa protiv nje i nije se ni to smjelo dirat'. Znači, krenulo je, krenulo je iz Drugog svjetskog rata neke stvari su ostale nedorečene, pa se onda ovi '91, ekstremi, dosta ih se svetilo. Pa znaš kaže mi smo naje*ali u onom prošlom ratu više no vi. A u stvari

ne zna se ko je više naje*o, nikad se to ne može izmjerit'. Ko to može izmjerit'? Ko može, šta ja znam, ko može sad stavit' šta je na vagu? Ko to može izmjerit', ko to može objasniti'. Kulturni, obrazovani, pametni ljudi su kod nas uvijek bili sa strane. I dan-danas većina obrazovanih, kulturnih, pametnih ljudi neće da se previše ističe. A treba već. Ja sam za to, ja sam možda malo hrabriji pa onda ne bojim se, ja svašta kažem. Što bi neko i zamjerio, ja drugačije ne mogu. Ja ne mogu sad reć' e je*iga treba one muslimane u Sarjevu pobit'. Ne treba! Ko ima pravo, ko je bogom dat da uzme nekome život, ko je taj koji može reć': „E od sad se sluša moje.“ To znači samo mogu siledžije, idioti, fašisti, razbojnici, koji opet interes vide kad se profitira.

33:02

Gordana: Izbjeglištvo, krenulo je od Sankt Galena, jeste li čitavo vrijeme proveli u Švicarskoj ili ste se selili?

33:07

Anton: Ne! Tu '92. godinu sam bio u Sankt Galenu, onda sam '93. jedan period proveo u Italiji. Italijani su čudni ljudi bili i uvijek im je bilo žao što se to dešava kod nas, uvijek su me pitali što je to, kako je je to. Ja kažem imamo mi sjever i jug, pa kaže: "Imamo i mi." Ja sam bio onda u Rimu, pa kaže: "Ne volimo ni mi one iz Milana." Al' kaže: "moramo živ'it, moramo jedni s drugima živ'it". Mislim da su Italijani najbolji ljudi. Pa sam onda '93, '94. bio u Beču, do '95. do kraja rata sam skoro bio u Beču. I gore sam opet živio sa svim ljudima sa kojima sam i ovdje. Prvo lopovi bježe kad počne rat. Pa onda tu dođu, pola ih je pokojni 'fala bogu, Reško, Bane, ovaj, onaj. Đoli... I opet sjedimo zajedno... Dođe Ševa, Ilija i opet sjedimo zajedno. I onda dođe onaj Austrijanac, neki policajac legitimiše i on već zna... Pola ih je znalo ko je kod nas ko. I kaže dole ratujete, a ovdje sjedite zajedno. Pa je*iga sjedimo šta, ne može se to drugačije. I onda sam se vratio kad je završen rat, kad se ono vid'lo da je kraj rata, kad je potpisan taj Dejton šta ja znam, onda sam doš'o u Istru pa sam živio i dole jedno pet godina. U Puli.

35:03

Gordana: Taj period izbjeglištva, znači govorimo ono do okončanja rata u Bosni i Hercegovini, kako su Vas ljudi prihvatili, ti stranci, ti domaćini vaši, je li novi? Kako ste obezbijevali egzistenciju, pretpostavljam valjalo je hraniti dijete, ženu... Da li ste uspjeli neke poslove da nađete?

35:18

Anton: Pa dobro, ja nisam im'o... Mene je dosta ljudi recimo zvalo u raznorazne biznise. Jesam odrađiv'o nešto što sam nekad mor'o, recimo im'o sam ponuda dosta da uđem u veliki biznis, međutim ja to nisam htio jer uvijek sam se boj'o šta kad dođe do neke granice kad se treba preć' na velike stvari. E onda tu, uvijek sam se boj'o da ne budem profiter. Uvijek sam se boj'o da me ljudi ne mrze zbog toga što sam ja možda lakše doš'o do nekih poslova i do nekih para. I onda ja skromno i dan-danas živim, nemam ja sad neke velike mogućnosti da ja imam vile, kule i gradove. Međutim, ja to i ne volim, ne treba mi. I tako sam bio i tad, kad je počeo taj rat, već se počele pravit' grupe. Pa onda se pođe prvo švcercat', pa se pođe... Ja recimo sjećam se dobro, ja dođem u Rovinj i mene onaj što je u tvornici duhana TDR, Ante Vlahović se zove, znamo se od prije rata, što je privatizir'o TDR i što je post'o milijarder, on je sad vlasnik pola Istre... I kaže: "Aj sa mnom u kombinaciju, ulož 100.000 imaćeš za dvije godine dva miliona. Bićeš milioner, ulož u akcije". Ja kažem neću! Jednostavno. E poslije zbog tih takvih poslova, ja sam njemu treb'o zato što sam odavd'e i što mu je treb'o istok, pa poslije toga, zbog toga pogine Ivo Pukanić, minirali su ga u Zagrebu, zbog „Ronhila“.

37:12

Gordana: Ante, Vaša priča oko povratka u Banjaluku je vrlo specifična. Jesu li tokom prvog dolaska, zapravo, ovdje pokušali da Vas ubiju? Ili prije povratka, jel' tako? Prije odluke o povratku.

37:31

Anton: Ja sam prije toga na par dana bio u Banjaluci, nešto poslovno. Završio sam neki posao i tu se pojavio turnir od Radovana Bisića ovog našeg Banjalučanina što sm ja sa njim bio u drobrim odnosima i bio je korektan, dobar čovjek i ona su mi rekli, zamolili me ovi moji sportisti, kao de nema šanse da ti se šta desi, ovo-ono. Svi su garantirali, tad je Nebojša Radmanović ja mislim bio, Zekanović, ne zna ko još, doktor ovaj sa Lauša Lolić je bio predsjednik „Slavije“ i tako ti moji prijatelji. Kao napravićemo spektakl, daj budi tu, nemoj ovo, nemoj ono. Ja odem, bio sam tu sa prvom ženom i djetetom, ja mislim da je... Nije bilo dijete, bila je ona i još je neko bio od njenih rođaka. I onda sam ja njih vratio u Hrvatsku i za dva dana sam došao ponovo tu. I to večer kad je bio taj turnir, sve je to bilo normalno, sve je bilo lijepo, bilo smo tamo u hotel „Bosni“. O'šli smo u taj neki lokal, znao sam sve ljude koji tu manje-više, pola sam ih znao koji se

tu okupljaju i nisam očekiv'o da... Nisam tražio nikakvo čuvanje, nikakvu pratnju, nikakve policajce, stražare i normalno, prevario sam se jer vjerov'o sam tim ljudima sa kojima sam sjedio i tim iz kuba. Međutim, našla se ta jedna linija iz te Državne bezbjednosti koja je našla za shodno da uradi to, jer to će možda njima koristiti i desilo se to što se desilo. Ja se ne kajem što sam došao, ja bi' i ovako i onako poslije došao, ja bi' se vratio u Banjaluku bez obzira. Al' recimo tog momenta sam ja bio neko, šta da kažem, nešto što se trebalo uništiti, nešto što se trebalo omalovažiti, nešto što je možda dobro bilo da se obustavi taj proces mira, taj proces nekog tog...

40:00

Gordana:Obnove.

40:02

Ante: Obnove, povratka, šta ja znam. Bilo je dosta ljudi koji su imali nekretnine, pa dolazili, pa ovo, pa ono. Pa se to sve sa takvim slučajem da se na mene puca i da se na mene zaustavilo. Ja znam 100 ljudi mi je reklo poslije, ovih Banjalučana koji su tad recimo da l' muslimani, da l' Hrvati, koji su kad su čuli šta se meni desilo, odma' su pobjegli iz Banjaluke, nisu čekali ni dana jednoga, odma' se sve obustavilo i stalo.

40:33

Gordana: Pa kako to da ste unatoč tome, to je jedno strašno iskustvo, ipak odlučili, prelomili da se vratite?

40:41

Anton: Pa što? Pa ja imam u sebi dovoljno inata da meni niko neće naređivat' ni komandovat' ni odlučivat' gdje ću ja živ'it. A kažem, ljudi su manje-više kod nas... Meni bi isto bilo u Hrvatskoj da živim, možda bi mi bilo još teže živ'it. Ja recimo volim bosanski narod, ja više volim bosanske da l' Hrvate, da l' muslimane, da l' Srbe, nema veze koje konfesije bili, nego ove Hrvate iz Hrvatske. Ja sa njima nemam ništa, ja sa onim Zagorcima nemam ništa, sa Istrijanima isto tako nemam ništa. Ima i dobrih ima i loših i šta ja znam, al' mi smo ipak dobar narod u Bosni i Hercegovini kad se gleda i tu imaš uspomene, imaš ono što, imaš grobove, imaš... Kako je tebi bilo? Nije ni tebi lako bilo čitav period ovdje opstati, vjerovatno si doživ'la i provokacije i ponižavanja i ovo-ono, al' ima neki inat koji ne dozvoljava da te pojedini idioti otjeraju iz tvog grada.

42:05

Gordana: Koja je godinama povratka 2000 i?

42:09

Anton: Pa eto ima 17 godina.

42:13

Gordana: Kakva je Banjaluka bila kad ste se Vi vratili? Mislim kako Vam se grad činio?

42:19

Anton: Meni je Banjaluka tad bila normalna, meni je Banjaluka tad recimo bila čistija nego sad. Manje je bila izgrađena, sagrađena, al' mi je bila učupernija, onako kao grad. Banjaluka je dobar grad za život po nekim... Možeš sve pješke napraviti. Ja imam običaj reć', ja sad ne vozim auto, meni ne treba auto. Ja sve što moram, što mi treba to mogu pješke. Znači Banjaluka, gradovi do 200.000 su po mjeri stanovnika koji neće, šta ja znam Njujork. I onda meni Banjaluka odgovara. A doživljav'o sam i ne mogu ja sad sve nešto protiv. Ja sam doživljav'o i lijepe trenutke u Banjaluci, doživljav'o sam i ogromna priznanja. Ja sam nosilac nagrade Grada Banjaluke. Mene nikad ne zaobilaze u bilo kojim manifestacijama, mada se ja puno negdje baš i ne petljam, al' u principu ne mogu ja protiv sebe. Mislim da mi je ipak ljepše ovdje i ja sam savjetov'o i drugim ljudima. Ovdje je rat odavno stao, ovdje se to više neće desiti, o tome maštaju samo idioti i kreteni da će ponovo bit' nek raspodjela. Neće! Ovo će se još malo krčkati i to će proć' u Evropu i doviđenja.

44:02

Gordana: Ako zanemarimo taj fizički izgled grada, šta se u Banjaluci prema Vašem mišljenju, promijenilo u međuvremenu? Ljudi...

44:13

Anton: Pa promijenilo se...

44:15

Gordana: Ljudi, običaji, odnosi među ljudima...

44:22

Anton: Pa promjena strukture, normalno da će utucat' na to. E sad imamo neke ljude koji su se adaptirali, imamo neke koji nisu. Previše se gradi, već je prenapučeno. Ja bi' zaustavio sve! Sve neke velike projekte, velike gradnje, ja bi' to polako... Al' kol'ko ja vidim ovdje se gradi i bez potrebe. A šta se radi? Znači petu pare ovi što... Ovd' e ima najmanje 5.000 praznih stanova, to ima i u Novom Sadu, to ima i u Beogradu, to ima i u Sarajevu, to ima svagdje. Znači, ja se sjećam dobro kad sam upozn'o Domagoja Margetića on je bio novinar u Zagrebu. I taj dečko je im'o sticajem okolnosti svoju životnu priču i bio mi simpatičan, ali je čovjek radio, radio, radio i napis'o je tu knjigu „Krvave balkanske pare“, ušao je u sve. Normalno djeda mu je bio partizan, pa je bio u onoj Tuđmanovoj ekipi, pa su njega kao polu židova, polu Hrvata, ne znam ni ja više šta je protežirali i onaj mu Stevo Krajčić ostavio kompletnu arhivu i sve su to radile službe. Sve su te... Mi nismo bili nikad siromašna država, to što se priča.. Jugoslavija nije bila siromašna država, Jugoslavija je ostavila iza sebe milijarde u raznim poslovima, državama, zemljama. Evo sad se polako to otkriva sve. I kažem Domagoj Margetić je kompletnu arhivu dobio od onih jugoslovenskih tajnih službi, pa ih je obradio, pa je napis'o knjigu i to će jednog dana doć' sve na poravnanje.

46:21

Gordana: Ali Banjaluka? Ljudi novi. Kakav je osjećaj bio vratiti se? Zapravo, prije svega me zanima šta je Vaša porodica rekla, mislim najuži taj krug na Vašu odluku da se vratite?

46:33

Anton: Mene kad pitaju, eto moji iz porodice, mene kad pita brat kako mi nije dosadno u Banjaluci, ja kažem nije mi dosadno. Meni je lijepo, ja izađem prošetam, odem na kavu, odem na ručak negdje. Ja nemam nikak'ih preokupacija, ja 'fala bogu zbrinut sam, imam ta nacionalna primanja koja su dobra od koji se može živ'it. Onda ja ne razmišljam puno, a opet mi je lakše živ'it ovdje, gdje god sam živio na zapadu ljudi puno rade i dosadno mi je. Nemam svoju neku profesiju i zanimaciju da ja sad idem na posao i da privedem 12 sati negdje na poslu, i da imam to svoje društvo s poslom. A ovdje mi nije dosadno jer ovdje imam od čega živ'it, a imam sasvim dovoljno ljudi sa kojima se družim, koje poznajem od prije i sa kojima ja mogu popiti kavu i imam one obične... Hajd' mi imami malo sreće, koji smo se bavili tim javnim poslovima, pa

onda imam onih finih, normalnih, običnih ljudi sa kojima sjednem, popijem kavu, zezam se. Koji mi ništa ne rade nažao niti ja njima.

48:03

Gordana: Šta se u Banjaluci najviše promijenilo?

48:07

Anton: Promijenila se ona gradska struktura, u Banjaluci imaš puno siledžija, ne mislim siledžija sad da neko nekog mlati, nego imaš ti siledžija i idiota koji su došli i koji krše sve norme urbane, imaš ti ljudi koji hoće sve da lome preko koljena i recimo meni to ne odgovara. Ja volim fini, normalni svijet, mirne, da ne kažem kulturne ljude. Sa njima se može živ'it pa se može nešto i planirat', družit'. Normalno sve to nasilje koj su donijeli ti milioneri, kod nas nema još puno tih milijardera ima par komada, al' ovaj ti milioneri što ih ja zovem, oni su postavili pravila i oni lome, oni krše oni hoće da se istaknu. Oni jadni, ja ih gledam, pa recimo... I to je i u Sarajevu isto tako, i u Mostaru, i u Tuzli. Imaš neku strukturu ljudi koja hoće preko leđa... On bi dao pola krvi, pola života da njega neko uslika da ga pokažu na televiziji i da se on nešto eksponira, da on bude s nekom pjevaljkom. Meni to apsolutno nije... Odrst'o sam s tim, kao dijete sam se počeo 'fala bogu bavit' sportom, pa mi to sad, to mi je sasvim normalno da budem u nekoj zoni interesovanja. A ja ti kažem imaš ti iskompleksiranih ljudi koji bi pogin'o da ga pokažu na televiziji da je on isp'o tamo neki frajer, a ne znaju, nemaju kulture, ne znaju i nisu navikli davat'. Imaš ljude koji znaju lijepo trošit' pare, a imaš ljude koji ne znaju trošit' pare. Jer nije im'o nikad ništ' i nije naviko i sad ako je došao do tih nekih miliona sad on je jako bahat. I to mi recimo smeta.

50:36

Gordana: Imali ste stan prije rata u Banjaluci i vaša porodica je takođe imala svoju imovinu, šta je bilo s tom imovinom? Da li ste je uspjeli nakon rata vratiti?

50:43

Anton: Jesam, ja sam sve što se tiče imovine... Nisam im'o, dobro 'fala bogu, neki su mi ljudi i pomogli da se to poriješava sve, ja sam sve poriješavo i ja sam od svega odsut'o, ja ni sa kim ništa dijelio nisam. Ko god je šta htio nek' si uzme, ako imam, imam tri braka ovo mi je zadnji. Onaj prvi je ost'o u Hrvatskoj, drugi je u Švicarskoj, treći je ovdje. Imam troje djece sa tri žene i nek' lijepo žive, trudiću se kol'ko god mogu ja nešto da pomognem, da napravim, to ću

napraviti'. Nisam nešto siguran da će ovo potrajati dugo, po ovoj sad situaciji kako de dešava u svijetu, ja mislim da ćemo čak i ja i ti dočekati atomske bombe, a kamoli ova djeca. Zato kažem, čini mi se da je nepotrebno imati milijarde, čini mi se da je nepotrebno, ali eto.

52:05

Gordana: Ante, Vi ste nosilac nacionalne penzije, je li tako?

52:09

Anton: Da!

52:10

Gordana: Tako se to zove. Znači ona Vam je izvor prihoda...

52:12

Anton: Da, od toga živim.

52:13

Gordana: Kako živite?

52:14

Anton: Solidno živim. Ja živim boemski, ja nemam sad nešto da moram, podijelim to tamo sa djecom i ostaje mi sasvim dovoljno da mogu ja da živim. Tako da...

52:29

Gordana: Komšije Vaše bivše?

52:32

Anton: Ništa ja nemam protiv nikoga.

52:35

Gordana: Kakvi su odnosi? Šta oni misle o Vama, kakvi su oni prema Vama?

52:40

Anton: Odlični! Ja s te pozicije, da li ovi moji iz kluba, da li ovo, da li ono. Ima neko ko je pakostan, ko malo trača, ali nek' trača, meni ni to ne smeta. Ali u principu ja sad svaki dan imam, ja ću sad otići do Palasa, ja svaki dan imam nekih deset ljudi kojih ću sresti, koji će me pozdraviti. Svaki drugi čovjek u

principu će mene pozdravit' u Banjaluci. Ja nemam nikakav problem, kažem nije mi dosadno imam s kim i kavu popit' i šta ja znam. I u principu postoje ovdje neki ljudi koji su bili fašisti i nacionalisti jedan period, pa ih sad više nema, povukli se. Postoje neki divni ljudi koji pitaju kako si, treba l' ti šta... Sto puta sam doživo da ovi najromalniji ljudi se ponašaju najromalnije.

53:40*

Gordana: Ante, Banjaluka nije bila u zoni ratnih sukoba, al' su se u ovdje radile svejedno strašne stvari, na kraju krajeva preko 60.000 građana iz ovog grada, nesrpske nacionalnosti...

53:51

Anton: Bilo je te torture da se očiste etnički.

53:56

Gordana: Prognano... E! Da li danas ima tema koje se ne otvaraju, kada govorimo o tom periodu? Kad razgovarate s ljudima, da li se zapravo svjesno izbjegavaju te teme? Šta si radio u ratu, šta se dešavalo?

54:14

Anton: Prema meni se ljudi sasvim otvoreno ponašaju i otvoreno pričaju.

54:19

Gordana: Možete li ih pitati?

54:21

Anton: Mogu ja svakog sve pitati. I ja mogu sve i reći. Ja mogu reć' recimo šta je. To su sra*a, to ti ne valja buraz! I to što sam u jednom momentu... Pa ja se sjećam, dolazi mi jedan profesor i bili su tu, sjedili su u „Borcu“ kod pokojnog Zlaja. Taj Zlaja je ubijen odma' '92. je l' tako? Kraj '91.

55:03

Gordana: Prve.

55:04

Anton: Prve. Kraj '91. Ja sam preko puta njega stanov'o. I dolazi mi Zlaja, mislim ružno je, ali on je bilo onako malo sublentav, pa sam ja volio sa njim i sjest' i ovo-ono. Kaže: „Eno tamo sjede kod mene ovi iz SDS-a.“ A oni su taman preuzeli vlast, tad je Rajko Kasagić post'o nešto izvršni odbor. Sjećam se dobro

nije htio, al' prevrn'o se. Bio komunista pa se preko noći prevrn'o, pa je ipak radi funkcije uš'o u SDS. „Ja sam“, kaže „bio za reformiste“. I onda mi dolazi onaj Ukić, što je bio profesor, onaj idiot.

55:54

Gordana: Doktor.

55:55

Anton: Doktor, kreten! Ja sam ga zvao kreten i prije rata je bio kreten, jer je napad'o učenice tamo u Medicinskoj školi. To se sve znalo ko je kakav, ko je ko. I onda dolazi kao: „Joj teška su vremena, idu teška vremena, ide kraj '91, biće svašta, biće ovo, biće ono“. Ja kažem da će bit' svašta ako tak'i k'o ti budu vladali. Al' nadam se da nećeš nikad ti odlučivat'. Međutim, došlo je vrijeme da je on i odlučiv'o o nekim stvarima. Nije napravio ništa dobro u Banjaluci. Nije ta njegova vlast napravila ništa i pobjeg'o je iz te Banjaluke i eno ga sad živi bog zna gdje, ne znam ni ja.

56:35

Gordana: Da li...

56:36

Anton: I ne smije doć' u Banjaluku!

56:37

Gordana: Da li i šta zamjerate svojim sugrađanima, danas? Kada govrimo o tom periodu upravo...

56:43

Anton: Zamjeram. Zamjeram što nisu na vrijeme imali hrabrosti da oni koji su dobro mislili da to i kažu. Postoje komformisti, ljudi koji su recimo zarad mirnijeg života, navikli i da prešute nešto. Ja ne šutim ni Dodiku, ja njemu kažem družo predsjedniče. "Ma nemoj mi to stalno družo više!" Pa je*ga tako smo postali. Sjeti se odakle si počeo. I kažem ti, žao mi je što pametni, obrazovani, školovani ljudi nisu došli u situaciju da kažu ono što misle. Sa svih strana, nema veze ko. Nema veze bili Srbi, bili muslimani, bili Hrvati... Ono kad pametni zašute, kako se ono kaže? Fukara...

57:43

Gordana: Fukara progovori.

57:45

Anton: Fukara progovori, fukara se obogati je*iga. Kod nas se desio taj Andrić, baš to.

57:53

Gordana: Maloprije ste tokom razgovora rekli kakva je situacija globalno u svijetu, da Vas ne bi čudilo da doživimo još jedan rat, možda čak i nuklearni.

58:05

Anton: Ne bi me čudilo ništa!

58:06

Gordana: Ali ako zanemarimo to, ako sa malo optimizma pogledamo na budućnost, kako je Vi vidite? Šta bi voljeli da se desi evo ovdje kod nas na ovom nekom mikro planu? Kuda da ide ovo društvo, šta bi trebalo i šta biste Vi voljeli da bude drugačije?

58:29

Anton: Ma, ovd' se nikad neće desiti više ništa veliko. Ovdje ljudi očekuju da.. Svi nešto žive i čekaju da se nešto desi. Neće se ovdje ništa desiti! Ovo je mala regija koja je toľko nebitna i toľko nevažna, nas ti političari ubiše toľko s tim da smo mi bitni, da smo mi... Mi smo toľko nebitni i nevažni da je čitava ta regija eks Jugoslavije pomalo nebitna. Kak'i su Hrvati sila imaju šest miliona stanovnika i tri miliona u dijaspori žive i imaju tri miliona u toj praznoj državi. Šta su Srbi, kak'i su to Srbi vel'ki junaci svi, stotinu ratova, a ne mogu otić' u Kosovo i ne mogu sačuvat' svoj narod u Kosovu. Šta su ovdje muslimani u Sarajevu, oni ne mogu jadnici kontrolirat' ni Bakirovu onu SDA firmu, šta će. Ne može se jedan grad uspostaviti da funkcioniše kako treba. Mi volimo, mi Jugosloveni bivši, mi volimo sebe stavit' malo previše gore iznad, a nebitni smo, nevažni smo. Ja mislim da će ovaj sad globalni dogovor, ako ne dođe do većih problema, ja mislim da će taj globalni dogovor sve to skršit' da neće bit' u roku od pet godina, neće nijedan bit' bitan iz bivše Jugoslavije, ni Mile, ni Vučić, ni ovaj Plenković, ni... Kad ih se spriječi da krađu, kad im se stavi barijera da ne mogu više praviti te svoje tajkune, svi će postati niko i ništa i svi će postati jedna obična masa. Mislim da će biti i bolje.

01:00:35

Gordana: I na kraju, je l' ima nešto čega se nismo dotakli tokom ovog razgovora, a Vi biste voljeli da kažete?

01:00:54

Anton: Ma ja mislim da se moglo sve ovo zaobić' i mislim da je moglo da sve ovo što je bilo u zadnjih 30 godina da ne bude. Došli su neki ljudi, pa vjerojatno i ti neki vanjski uticaji o kojima ja nikad nisam razmišljao, jer mi smo za vrijeme Tita, ona država, osjećali se moćno. Ja nikad nisam im'o nikakvu, ni prema Evropljanima, ni prema Amerikancima, ja nikad nisam im'o nikakav strah da su oni bolji od mene. Ja ću bit' bolji od njih, ja ću bit' bolji i na fakultetu, ja ću biti bolji od njih i u boksu i košarci i u rukometu i u svemu. I mi smo to bili. U većini slučajeva smo mi to postizali. Tako da mislim da to može puno bolje, sve. Samo da nestane ovog nekog uticaja političkog. Mislim da, pošto je ta Jugoslavija razbijena i neće se više nikad ni sastavit', to će bit' male regije. Ja sam im'o običaj reć' daj bolan da proglasimo neku kneževinu pa da nađemo nekog kneza, najbolje žive te male državice koje su... Monako, Lihtenštajn, Luksemburg. Bio sam u svim tim državicama i kod njih se najbolje, najlakše se živi. Daj da izmislimo nešto, haj' mo nešto obnovit'. Ono kad bi se sad izmišljao neki kralj, knez, onda bi svi htjeli svog jer kod nas je uvijek tri, daj da je tri. Za mene je Predsjedništvo BiH nenormalna institucija. Ja mislim da to treba biti jedan čovjek, ako ništa ja bi' platio da dođe Šveđanin i nek' on to vodi sve. To nije teško, to nije velika administracija, to stane sve u jedan laptop bolan, kompletna Bosna i Hercegovina, al' eto oni se prave bitni, važni. A šta rade, hodaju samo i gledaju gdje će biti janjetina, gdje će bit' riba, gdje će bit'.

Prekid razgovora, sagovornik razgovara putem telefona. (01:03:21—01:04:16)

01:04:10

Gordana: Hvala ti lijepa na ovom razgovoru.

(01:04:32—01:06:31)

Gordana: Ti si Ante je l' tako?

Anton: Anton! Mi smo dobijali ime da ne bude kao Pavelić.

Gordana: Mjesto i datum, Banjaluka. Danas je 11.

Anton: Sutra 12. Sutra Milomir Marić dolazi pričati o ratu.

Gordana: Jedanaesti decembar 2024. E molim te ovdje, na ovu srednju praznu, tu mi treba tvoj potpis. Ante, samo... Izvinite ako smo, godina rođenja je?

Anton: 22. 10. '61.

Gordana: Etnički se izjašnjavaš kao Hrvat je l'?

Anton: Pa ne znam ja...

Gordana: Etnička pripadnost?

Anton: Prije sam bio Jugosloven, sad sam Hrvat, ja sam još Jugosloven.

Gordana: A dobro znam! Al' ono.

Anton: Napiši Jugosloven. Ma ko im je*e mater! Ja sam se, sad kad ti to kažeš kako se izjašnjavaš... Ja sam se sjećam dobro, dođoše '91, popis bio u Jugoslaviji...

Gordana: Ti si sada penzioner? Je l' tako?

Anton: Ma da. I pitaju mene: „Kako se izjašnjavaš?“ S ulice neki doš'o. Ja kažem Japanac!

Gordana: (smijeh) Znam. Mjesto rođenja je Banjaluka. Bračno stanje? Jesi li oženjen još uvijek s Nađom?

Anton: Nisam. Nisam oženjen ima 30 godina.

Gordana: Neoženjen, je l' tako?

Anton: Taman sam se rast'o '91. (smijeh).

Gordana: Stepen obrazovanja? VSS je li tako?

Anton: Da.

Gordana: Pol? Muški (smijeh).

Anton: Ma je*iga, polumuški.

Gordana: E to je to. Hvala ti Ante puno na izdvojenom vremenu.

01:06:31

Kraj.

